

Rigorózne konanie

[Rigorózne konanie](#) v odbore „Politické vedy“ v študijnom programe „Politológia“ na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave sa riadi Zákonom č. 131/2002 o vysokých školách, [Študijným poriadkom FF TU, čl. 2 ods. 5 a čl. 35 ods. 8](#) a [Smernicou dekana č. 1/2018 o rigoróznom konaní](#).

Rigorózne konanie v odbore „Politické vedy“ tvorí:

- obhajoba rigoróznej práce
- skúška z dvoch predmetov, ktoré tvoria širší základ študijného odboru
- skúška z dejín filozofie

Prihlášku na rigorózne konanie v odbore Politické vedy, v študijnom programe Politológia, si môže podať absolvent magisterského stupňa štúdia v odbore Politické vedy alebo v príbuzných odboroch.

Uchádzač na základe zamerania svojej rigoróznej práce odpovedá z dvoch z nasledovných predmetov rigoróznej skúšky: Teórie medzinárodných vzťahov, Komparatívna politológia, Teórie demokracie, Politická filozofia, Politické dejiny 19. a 20. storočia. Tretím predmetom sú dejiny filozofie.

Prihláška na rigorózne konanie sa podáva počas celého roka. Rigorózna práca sa odovzdáva najneskôr do 12 mesiacov od oznámenia akceptácie prihlášky. Rigorózna práca je pôvodná práca, nemôže ísť o obhájenú diplomovú prácu ani inú kvalifikačnú prácu.

Tézy k jednotlivým predmetom:

Dejiny filozofie

Predsokratovská filozofia (Milétska škola, Pytagoras, atomisti, Herakleitos)

Sokrates a sofisti

Klasická grécka filozofia (Platón, Aristoteles)

Helenistická filozofia (epikureizmus, stoicizmus, skepticizmus, novoplatonizmus)

Patristika (Augustín, Anselm, Abelard)

Scholastika (Tomáš Akvinský, Duns Scotus, Viliam Ockham)

Renesančná filozofia (Erazmus, Mikuláš Kuzánsky, Machiavelli)

Novoveký racionalizmus (Descartes, Spinoza)

Novoveký empirizmus (Locke, Hume)

Osvietenská filozofia (Montesquieu, Voltaire, de Holbach, Rousseau, encyklopedisti)

Nemecká klasická filozofia (Kant, Hegel, Fichte, Schelling)

Feuerbach, Schopenhauer, Nietzsche

Marxizmus

Pozitivismus a novopozitivismus

Fenomenológia

Štrukturalizmus a postštrukturalizmus

Literatúra:

BLECHA, Ivan. *Filosofie*. Olomouc, 2004.

LEŠKO, V., MIHINA, F. a kol. *Dejiny filozofie*. Bratislava: Iris, 1999.

RÁDL, Emanuel. *Dějiny filosofie I.,II.* Olomouc: Votobia, 1999.

STÖRIG, Hans Joachim. *Malé dějiny filosofie*. Karmelitánské nakladatelství, 2007.

Publikácie edície „Dějiny filosofie“ vydavateľstva Oikoymenh.

Teórie medzinárodných vzťahov

Oblasť subjektov – aktéri medzinárodných vzťahov. Základné prístupy k subjektom medzinárodných vzťahov z hľadiska realizmu, pluralizmu a globalizmu.

Systémový prístup v medzinárodných vzťahoch.

Teória idealizmu v medzinárodných vzťahoch.

Teória funkcionalizmu v medzinárodných vzťahoch.

Teória neofunkcionalizmu v medzinárodných vzťahoch.

Teória demokratického mieru.

Teória realizmu v medzinárodných vzťahoch.

Kritické teórie v medzinárodných vzťahoch.

Význam transnacionalizmu a úlohy národných štátov v medzinárodných vzťahoch.

Teórie hier v medzinárodných vzťahoch.

Neoliberálny inštitucionalizmus v medzinárodných vzťahoch.

Koncepcia neorealizmu v medzinárodných vzťahoch. Rozdiely v porovnaní s klasickým realizmom.

Literatúra:

BARŠA, P., CÍSAŘ, O.: Anarchie a řád ve světové politice. Kapitoly z teorie mezinárodních vztahů. Praha: Portál 2008.

BOOTH, K., SMITH, S. (eds.): Současné teorie mezinárodních vztahů. Brno: Barrister and Pricipal, 2003.

DRULÁK, Petr: Teorie mezinárodních vztahů. Praha: Portál, 2003.

GUZZINI, Stefano: Realismus v mezinárodních vztazích a mezinárodní politické ekonomii. Brno: Barrister and Pricipal, 2004.

HASENCLEVER, A., MAYER, P.: Teorie mezinárodních režimů. Brno: Centrum strategických studií, 2005.

HOLLIS, M., SMITH, S.: Teorie mezinárodních vztahů. Brno: CDK, 2000.

KNUTSEN, Torbjorn L.: Dějiny teorie mezinárodních států. Brno: Barrister & Principal, 2005.

PŠEJA, P. (ed.): Přehled teorií mezinárodních vztahů. Brno: Masarykova univerzita, 2005.

Komparatívna politológia

Komparatívna metóda a jej aplikácia v rámci politológie. Základné predmety komparatívnej analýzy.

Klasická a moderná typológia politických režimov.

Komparácia väčšinového a pomerného volebného systému.

Politický systém V. Francúzskej republiky.

Politický systém Spojených štátov amerických.

Politický systém Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska.

Politický systém Spolkovej republiky Nemecko.

Politický systém Slovenskej republiky.

Politický systém Švajčiarska.

Typológia straníckych systémov. (G. Sartori, O. Kirchheimer, M. Duverger).

Konsociačný a väčšinový model demokracie.

Vzťah volebných systémov a systémov politických strán (M. Duverger, G. Sartori).

Kabinetná a kancelárska forma vlády.

Teória štiepných línií a klasifikácia politických strán.

Modely politickej reprezentácie a typológia bikameralizmu.

Literatúra:

- CHYTÍLEK, R. a kol.: Volební systémy. Praha: Portál 2009.
- KATUNINEC, Milan: Spolková republika Nemecko. Politický systém a jeho vývoj. Trnava: FF TU, 2009.
- KLOKOČKA, Vladimír: Ústavní systémy evropských států. Praha: Linde, 2006.
- KYSELA, Jan: Dvoukomorové systémy. Praha: Eurolex Bohemia, 2004.
- MARTINKOVIČ, Marcel: Úvod do štúdia volebných a stranických systémov I., II. Trnava: FF TU, 2020.
- NOVÁK, M. (ed.): Strany, volby a demokracie. Od Duvergera k Sartorimu a dále. Praha: Slon, 2016.
- OROSZ, Ladislav: Teória ústavy a ústavné systémy demokratických štátov. Košice: UPJŠ, 2020.
- ŘÍCHOVÁ, B. a kol.: Komparace politických systémů II. Západoevropské politické systémy. Praha: VŠE, 2009.
- SARTORI, Giovanni: Srovnávací ústavní inženýrství. Praha: Slon, 2001.
- STRMISKA, M. a kol.: Politické strany moderní Evropy. Praha: Portál, 2005.

Teórie demokracie

Základné prístupy v teórii demokracie, predstavitelia, rozdiely medzi nimi. Kritériá na rozoznávanie a kategorizovanie teórií demokracie.

Atribúty ideálnej demokracie u Roberta Dahla.

Deliberatívny koncept demokracie, predstavitelia a rozdiel oproti konceptu kompetitívneho elitizmu. Reprezentanti klasického elitizmu a moderní stúpenci elitizmu; diferencie vo vnímaní demokracie v praxi.

Rozdiely medzi multikulturalizmom a pluralizmom.

Koncept vývoja demokratických štátov podľa Steina Rokkana.

Socioekonomické podmienky demokracie podľa Seymoura Martina Lipseta.

Funkčná teória demokracie.

Rozdiely medzi empirickým a racionalistickým prístupom k demokracii.

Demokratický revizionizmus.

Model demokracie ako nástroja rozvoja v jeho dvoch formách.

Rozdiel vo vnímaní demokratického štátu v rámci ideového prúdu individuálneho liberalizmu a komunitarizmu.

Tri základné modely integrácie neeurópskych prisťahovalcov do krajín EÚ.

Úloha a význam politických elít vo vzťahu k funkčnosti a stabilite demokratického zriadenia.

Michelsov železný zákon oligarchie.

Typológia nedemokratických režimov Edwarda Shilsa.

Literatúra:

- BANKOWICZ, M., KUBÁT, M.: Co je politika a jak ji zkoumat. Politická věda Givanniho Sartoriho. Brno: CDK, 2021.
- BALÍK, S., KUBÁT, M.: Teorie a praxe nedemokratických režimů. Praha: Dokořán, 2012.
- BARŠA, Pavel: Politická teorie multikulturalizmu. Brno: CDK, 1999.
- DAHL, Robert A.: Demokracie a její kritici. Praha: Victoria publishing, 1995.
- HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. (ed.): Demokracie. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2003.
- KATUNINEC, Milan: Úskalia demokracie a nárast extrémizmu a populizmu v Európe. Trnava: FF TU, 2019.
- MARTINKOVIČ, M.: Moral Aspects of Politics and their Relation to the Legitimacy of Liberal Democracies. In: Ethical and Social Aspects of Policy. - Frankfurt am Main : Peter Lang GmbH, 2016. s. 39-62.
- SARTORI, Giovanni: Pluralizmus, multikulturalizmus a prisťahovalci. Praha: Dokořán, 2005.
- SARTORI, Giovanni: Teória demokracie. Bratislava: Archa, 1993.
- SEKERÁK, Marián: Modely a teorie demokracie. Brno: CDK, 2021.

URBINATI, Nadia: Znetvořená demokracie: Mínění, pravda a lid. Praha: Karolinum, 2018.
SHAPIRO, Ian: Morální základy politiky. Praha: Karolinum, 2003.
SHAPIRO, Ian: Skutečný svět demokratické teorie. Karolinum, Praha 2012.
SHAPIRO, I., HABERMAS, J.: Teorie demokracie dnes. Praha: Filosofia, 2002.
SVENSSON, Palle: Teorie demokracie. Brno: CDK, 1995.
ZNOJ, Milan (ed.): Teorie demokracie dnes. Filosofia 10, Filosofický ústav AV ČR, Praha, 2002.

Politická filozofia

Význam a charakteristika politickej filozofie (politická filozofia a politická veda).

Platónova politická filozofia.

Aristotelova politická filozofia.

Patristické a scholastické politické myslenie (Augustín, Akvinský).

Renesančná politická filozofia – N. Machiavelli.

Teória spoločenskej zmluvy v dielach T. Hobbesa, J. Locka a J. J. Rousseaua.

Politická filozofia Ch. Montesquieua, J. S. Milla a Alexis de Tocquevilla.

Marxistická politická filozofia.

Kritická teória Frankfurtskej školy.

Politická filozofia K. R. Poppera.

Politická filozofia Johna Rawlsa a Roberta Nozicka.

Filozofia moci M. Foucaulta.

Literatúra:

BALLESTREM, K., OTTMANN, H.: Politická filosofie 20. storočia. Praha: Oikoymenh, 1993.

JACHELKA, Tomáš: Kapitoly z politickej filozofie. Trnava: FF TU, 2019.

KIS, J.: Současná politická filosofie. Praha: Oikoymenh, 1997.

KRIŠTOF, Pavol: Úvod do Aristotelovej politickej teórie. Trnava: FF TU, 2019.

KRIŠTOF, P., MARTINKOVIČ, M., ZÁLEŠÁK, T.: Politická filozofia a politická veda. Trnava: FF TU, 2007.

KRSKOVÁ, Alexandra: Dejiny politickej a právnej filozofie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2011.

MARCELLI, Miroslav: Michel Foucault alebo stať sa iným. Bratislava: Kalligram, 2005.

MARCUSE, H.: Jednorozměrný člověk. Praha: Naše vojsko, 1991.

POPPER, K. R.: Bída historicizmu. Praha: Oikoymenh, 2008.

POPPER, K. R.: Otevřená společnost a její nepřátelé I, II. Praha: Oikoymenh, 2011, 2015.

SMITH, Steven B: Political Philosophy. Yale University Press, 2012.

WOLFF, J.: An Introduction to Political Philosophy. New York: Oxford University Press, 2006.

Publikácie edície „Dějiny politického myšlení“ vydavateľstva Oikoymenh.

Politické dejiny 19. a 20. storočia

Slovenské národné obrodenie (formovanie moderného slovenského národa).

Dualizmus – Rakúsko-Uhorsko.

Stará a Nová škola.

Hlasistické hnutie.

Vývoj vedúci k vypuknutiu 1. svetovej vojny; jej priebeh a dôsledky.

Význam Versaillskej mierovej zmluvy.

Politické postavenie Slovenska v prvej ČSR.

Politický vývoj v Európe v období 1918-1938; vývoj vedúci ku vzniku 2. svetovej vojny.

Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž.

Druhá svetová vojna; priebeh a dôsledky pre svetovú politiku.
Politický vývoj na Slovensku v rokoch 1938 – 1945.
Totalitné režimy v Európe 20. storočia.
Politický vývoj v Európe po skončení 2. svetovej vojny.
Februárové udalosti v ČSR v roku 1948, nástup komunistického režimu, likvidácia triednych nepriateľov a inscenované procesy v rokoch 1948-1954.
Studená vojna; hlavné krízy a premeny svetového poriadku.
„Československá jar 1968“, obdobie normalizácie a pád komunistického režimu v Československu a v stredovýchodnej Európe.

Literatúra:

JAHELKA, T., JANČIGA, R., KRIŠTOF, P.: Kapitoly z dejín slovenského politického myslenia II. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 2022.
JAHELKA, T., KRIŠTOF, P., MARTINKOVIČ, M.: Kapitoly z dejín slovenského politického myslenia I. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a VEDY, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 2021.
KATUNINEC, Milan: Europe on the Move. An Exploration of Ideas, Ethics, and Politics in European History. Bratislava – Berlin: VEDA, Publishing House – Peter Lang GmbH, 2022.
KATUNINEC, Milan: Fašizmus, národný socializmus a komunizmus: k ideovým zdrojom, praxi a možným rizikám návratu totalitarizmu. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV, 2010.
KOVÁČ, Dušan: Dejiny Slovenska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2024.
NÁLEVKA, Vladimír: Horké krize studené války. Praha: Vyšehrad, 2010.
NÁLEVKA, Vladimír: Studená válka. Praha: Triton, 2003.
NÁLEVKA, Vladimír: Světová politika ve 20. století I., II. Praha: Nakladatelství Aleš Skřivan ml., 2000.
OLIVOVÁ, Věra: Dějiny první republiky. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2000.
RYCHLÍK, Jan: Češi a Slováci ve 20. století. Praha: Vyšehrad, 2015.
RYCHLÍK, Jan: Dějiny Slovenska. Praha: Vyšehrad, 2024.
VESELÝ, Zdeněk: Mezinárodní vztahy v zrcadle dějin. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020.
VINEN, R.: Evropa dvacátého století. Praha: Vyšehrad, 2007.